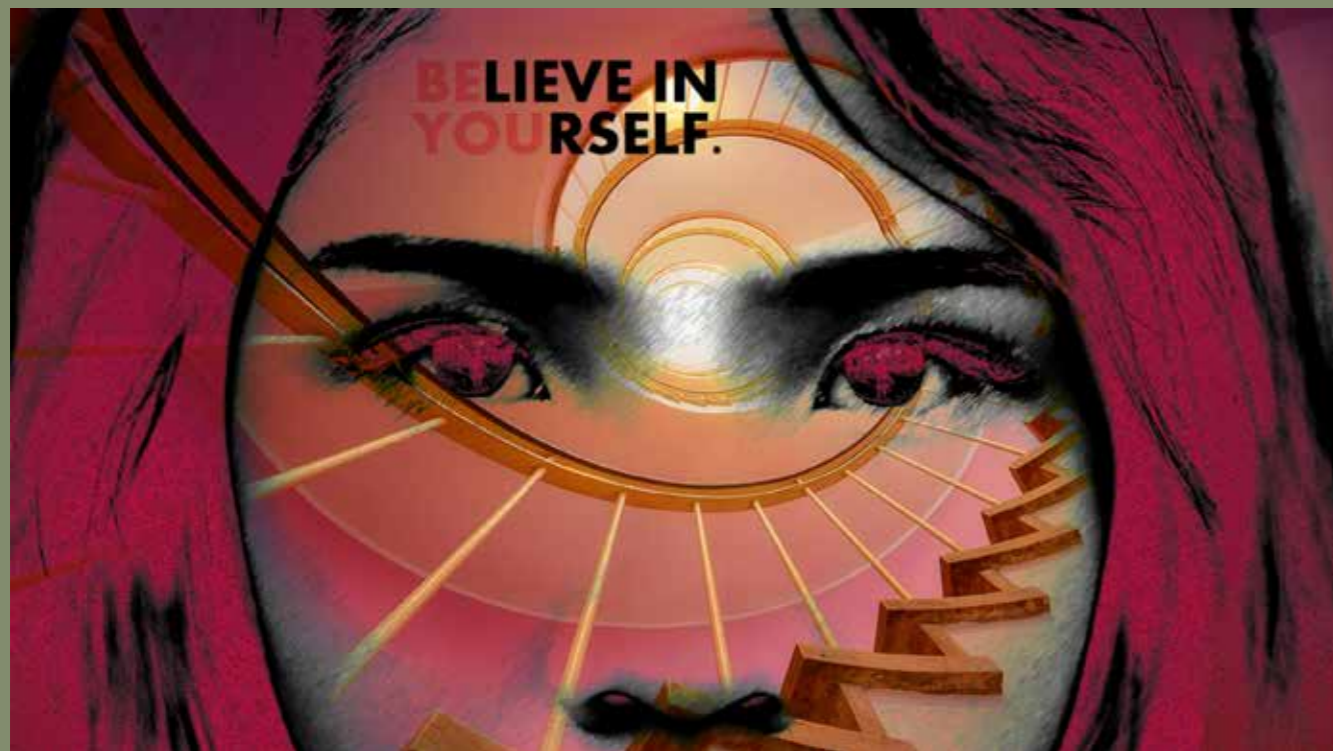

Nr 2-2018

EXO

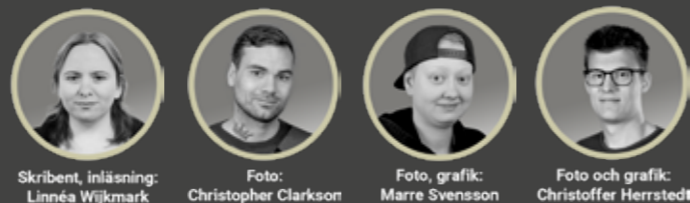
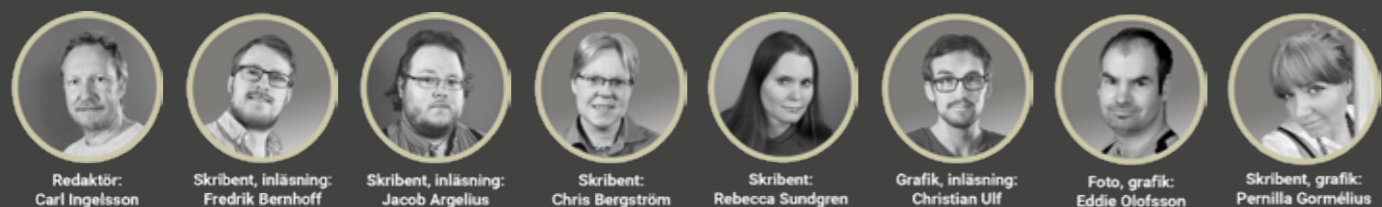

Believe in yourself - Pernilla Gormélius

The creation of Flagulf - Christian Ulf

Redaktion:

Nu när krutröken skingrats efter valet så rullar livet på ungefär som vanligt för de flesta. Tittar man ut genom fönstret ser man människor på väg till eller från något, trafiken brusar, det byggs till höger och vänster. Men det är ju så att om man befinner sig mitt i något märker man knappt förändringar, men är man borta ett tag är det lättare att se. Träffar du någon du inte sett på länge är det lätt att se hur personen förändrats, men det är svårare att se på din partner som du ser varje dag. Åker man till en stad man inte varit i på länge så ser man också förändringar tydligt.

Men en stad är ju inte bara byggnader, det handlar ju om människorna som lever och bor i staden, deras värderingar och attityder. Men detta kan ju också ändra sig över tid, det är ju tydligt i bland annat politiken. I en stad är det viktigt att invånarna trivs, är trygga och känner sig delaktiga. Att man kan respektera varandras olikheter, se att man kompletterar och behöver varandra.

Jag tänker på en varm sommardag för några år sen, jag hade besök av min familj från Borlänge och vi gick längs Gröningen. Jag ljuger inte när jag säger att det kändes som att gå på Las Ramblas i Barcelona. Det var 1000-tals människor ute i det fina vädret. Där var killar som lirade fotboll, tanter som badade, gubbar som tog en öl under ett parasoll, danstråning, många grillade, ett gäng spelade basket, ett annat tränade på utegymmet, fullt med ungar på lekplatsen, gatuförsäljare, glass, bad, minigolf, häng. Människor pratade med varandra trots att man inte kände varandra. Jag kände mig som besökare i en annan stad, trots att Helsingborg är min gamla hemstad. Och det bästa av allt var stämningen - där fanns folk från hela stan, alla kulturer och åldrar, och alla trivdes och delade ytan med varandra på bästa sätt. Nu var ju dock förutsättningarna de bästa, det som skulle vara önskvärt är att den känslan kunde vara kvar annars också, den borde ingå i vision 2035.

Helsingborg är ju nu mitt i en stor utvecklingsfas, jag tänker just på vision 2035. Då räknar man med att vi ska vara 25% fler invånare, vilket innebär att det byggs som aldrig förr; vägar, lasarettet, skolor, idrottshallar, hela bostadsområden och inte minst H+ projektet som är gigantiskt. Det är många aktörer både i det stora och det lilla som är viktiga för att detta ska fungera.

En del av allt detta är Söder, och i detta nummer lägger vi fokus just på Söder. Vi träffar Alexandra Werder Hallonkvist som är projektledare på SÖDER, den nya gallerian med Filmstaden och det nya höghuset. Vi möter även Sabina Söder som är en eldsjäl för stadsdelen med många strängar på sin lyra, bland annat med en show på Dickens. Vi hoppas ni får en trevlig läsning.

Carl Ingelsson

Lyssna på ledaren här

Innehåll:

- Sid 4..... SÖDER
- Sid 10..... Sabina Söder
- Sid 14..... One model fits all?
- Sid 18..... En växande stad
- Sid 22..... Helsingborg för 50 år sedan
- Sid 24..... Om argument
- Sid 26..... Företag vi minns

Exo ges ut två gånger om året av SIA Media, Vård- och omsorgsförvaltningen i Helsingborg.

Ansvarig utgivare: Sofia Andersson **Redaktör:** Carl Ingelsson **Mail:** siamedia@helsingborg.se
Facebook: www.facebook.com/SIAMedia.OiH **Hemsida:** www.siamedia-oih.se

SIA Media är en daglig verksamhet för personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning

SÖDER

Från våra fönster på SIA Media har vi följt hur f. d. gallerian på Söder byggts om. Det är inget litet projekt, det är en stor förändring. Vi pratade om hur Helsingborg förändras fort nu, det byggs överallt i staden. På Söder byggs det också en hel del, och det blir ett nytt Södercity just vid Gallerian/Filmstaden och hotellet Radisson. Så vi bestämde oss för att vi ville göra en intervju med någon om bygget, och vi kom i kontakt med projektledaren, Alexandra Werder Hallonkvist. Lustigt nog visade det sig att det var samma fastighetsbolag som vi hyr våra egna lokaler av, och hon satt i princip vägg i vägg med oss.

SÖDER GLÖDER

HELSINGBORG

Bilderna i artikeln är använda med tillstånd av SÖDER.

Lyssna på artikeln här

Foto: Christoffer Herstedt

Alexandra Werder Hallonkvist,
projektledare för nya SÖDER

– **Idén till SÖDER** föddes långt innan min tid, berättar Alexandra. Det är ägaren till bolaget Jefast, Bo Jertshagen, som är visionären i företaget och som har haft en dröm att utveckla Söder. Söder är en fin stadsdel som står inför en spännande utveckling. Jefast gick in och köpte Söderpunkten 2008. I december 2014 beslutade man att stänga ner dåvarande gallerian och göra om totalt. Vi har ändrat jättemycket! Alla gamla hyresgäster flyttade ut när vi stängde, en hyresgäst är kvar med ett upgraderat koncept. Tidigare var det mer fokus på shopping i det gamla Söderpunkten, men det vi har gjort här nu är att fokusera på upplevelser i form av mat och nöje. Att både förgylla och förenkla vardagen. Det ser man när det gäller trender i konsumentbeteende och utveckling i stadskärnor. Vi följer utvecklingen.

Det är mycket folk som rör sig runt Söder dagligen i form av studenter, folk som bor eller arbetar i området, turister m. fl. Det är som sagt ingen shoppinggalleria längre utan det kallas för ett centralt stadsdelscentrum.

– **Man ser det tydligt** på de butiker och restauranger som har valt att etablera sig hos oss. Vi har biografen på taket med 7 stycken salonger, flera restauranger. Vi har jobbat mycket för att få in unika koncept som inte finns i Helsingborg idag, för att ge Helsingborgaren möjlighet att upptäcka något helt nytt, att göra SÖDER till en destination. Vi har lagt mycket tid på att identifiera vad som saknas och vad folk vill ha här så man kompletterar hela stadskärnan.

I början fanns det bara planer på att göra om citygallerian, men sedan har det tillkommit en hel del i projektet. Bland annat att man kommer att bygga ett höghus vid sidan om som kommer att sitta fast i huskroppen. Det kommer att bli 65 meter högt och ha 83 hyreslägenheter och beräknas bli färdigt någon gång 2020. Då blir det högsta byggnaden på Söder, ett landmärke. Det blir hyreslägenheter, mest 2:or, och alla med sundsutsikt. Då själva stadsdelscentrumet är så stort kommer det att öppna etappvis; först gallerian i gatuplan nu, sen i andra etappen blir det kontor, det finns ca 2000 m2 kontorsyta, bland annat flyttar Nordic Wellness in hösten 2019. 3:e etappen är som sagt höghusdelen som ska vara färdigt någon gång 2020. I botten kommer Pressbyrån flytta in på hörnet, det finns också en restaurangyta där som kommer att öppna.

– **Vi har mest** fått positiv respons; nu i somras var vi runt och knackade dörr, vi kallar dem våra goda grannar. Vi riktade in oss på butiker, hotell, gym som ligger här i grannskapet, sammanlagt ett 50-tal ställen. Reaktionerna har varit väldigt positiva. Sedan är det vissa som är trötta på att det byggs, men överlag är det mest positivt och att det äntligen öppnas. Den generella feedbacken är att vi äntligen öppnar, och man ser ju också fördelen med att det blir ett större flöde av människor som kommer att röra sig i området. Det skapar ju även potentiella kunder åt våra grannar. Så vi är ju vinnare i det allihopa. Vi blir ju ett stort dragplåster och det är viktigt att man räcker ut handen och samarbetar, för ensam är inte stark.

– **För hur** ska vi få det här kvarteret att glöda? (med tanke på #söderglöderhbg). Det måste vi göra tillsammans, det arbetet är påbörjat och började i somras.

Intervju:
Fredrik Bernhoff

Skribent:
Jacob Argelius

Gallerian har tre plan som kommer vara öppet för allmänheten. Gatuplanet har handel och butiker, på andra plan har Filmstaden biljettförsäljning till biografen plus lounge, samt Pitcher's med bowling och sportbar. Sedan kan man ta rulltrappan upp till guldakupolen på taket, tredjeplan, där biosalongerna finns. Parkeringshuset finns kvar med 300 parkeringsplatser, det öppnade i samband med invigningen. Exteriört har man valt att bevara den gamla huskroppen med teglet (Domushuset) då man anser att det är hjärtat i hela området, och sedan gestalta utsidan med nya glaspartier. Man har också jobbat mycket med guld och mässing för att hotta upp hela byggnaden.

– Invigningen var ju den 26-28/10. Jag vill säga att det fanns en anledning att det kallades för världspremiär. Söder är ju berikat med mångfald; väldigt många nationaliteter, det ser vi verkligen som en styrka som vi vill lyfta och värna om. Vi tror inte på att skapa ett Söder vi gör om, utan vi vill rida på det som är starkt i området, det som Söder är. Temat på öppningshelgen var världen och guld.

Det stora förnyelseprojektet H+ som innefattar även en del av Söder. En av ambitionerna är att knyta ihop Söder med centrum och de nya stadsdelarna Oceanhamnen och Universitetsområdet.

SÖDER

HELSINGBORG

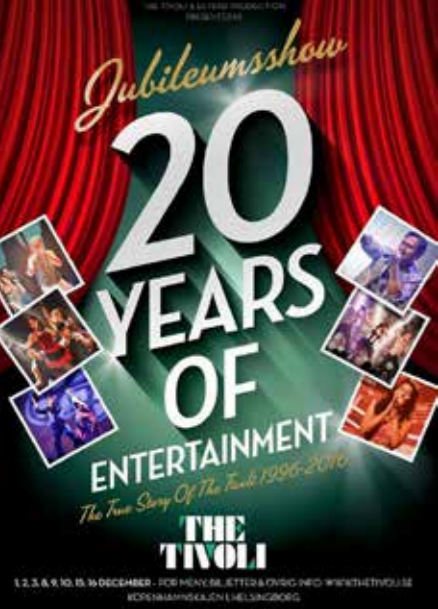

– Det är en rejäl uppfräschning och uppgradering som är anpassat efter området idag, och som kommer att göra jättestor skillnad, det har vi redan börjat se. Hotellet Radisson Blu Metropol var startskottet, och har bidragit till att helsingborgare som normalt sätt inte rör sig vid Söder gör det nu. De arbetar mycket med konferenser, så de har taget flera företag till Söder. Även de som äter lunch på Söder, det finns fler unika restauranger, man ser allt fler som ger liv till Söder. SF Bio byter namn till Filmstaden. Det är ju något som rör hela det svenska folket att vi har fått äran att göra en världspremiär för nya Filmstaden och framföra något nytt för hela Sverige. Söder och Helsingborg som stad och kommer att bli jättespännande att följa utvecklingen på. Man behöver inte bege sig till Kullagatan eller Bruksgatan för att käka lunch utan vi erbjuder allting under ett tak. Vi hoppas att fler blir inspirerade av oss och väljer att fokusera på att få in nya koncept i vår stad för att berika och komplettera vår citykärna.

Så det är det mesta som skiljer sig åt från gamla Söderpunkten till nya SÖDER; Nytt namn, nya hyresgäster, helt annat fokus; fokus på upplevelser och viss service i vardagen.

– Man kan ställa bilen, handla mat, klippa sig, äta en bit mat, ta en fika på uteserveringen o.s.v., sådant man inte kunde göra förut, avslutar Alexandra. Vi tror mycket på denna stadsdel och det händer väldigt mycket här. Staden växer söderut, det byggs nya bostäder och kontor. Det blir spännande att se vad som händer nu när SÖDER öppnar, vilken påverkan på attraktiviteten i området det kommer att resultera i. Söder är en naturlig mötesplats där det nya Helsingborg växer fram, H+, Oceanhamnen, Campus och Söder växer ihop. Vi brinner för att vara med och ta ansvar och utveckla Helsingborg till en trygg, säker och attraktiv stad.

Sabina Söder

Sabina fångade först vårt intresse eftersom hon skulle vara med och inviga nya SÖDER med delar av den show hon kör på Dickens. Det passade ju utmärkt då vi tänkte ha Söder som huvudtema i detta nummer. Men det visade sig att det fick bli två artiklar, då hon förutom för att vara en väldigt kreativ person med ett stort hjärta och driv, även ha ett stort engagemang för just Söder. Nästa upplag handlar om detta, denna artikel handlar om Sabina och hennes resa inom showbiz. Men hon jobbar inte bara med shower som vi trodde, utan det visade sig att hon har ett eget bolag också, South Style Event, som innefattar event, krogshower, teater, dansföreställningar, föreläsningar, skapande projekt för barn och ungdomar, kurser inom personlig utveckling, terapi och undervisning. Så milt sagt har hon många strängar på sin lyra. I denna artikel fokuserar vi på Helsingborgs enda showgrupp, där Sabina är den drivande kraften. Hur blev det så här? Sabina får berätta själv.

- För att ta det helt från början så startade jag en showgrupp som hette Estrad år 2002. Då turnerade vi runt ganska mycket, både i Sverige, mest Halland, Blekinge och i Stockholmstrakten, men även utomlands. Vi hade kontrakt med Fritidsresor AB (numera TUI) under några år och skickade iväg showteam till bl. a. Gran Canaria, Cypern och Lanzarote, och så vi har varit på alltifrån små ställen till stora ställen. De sista åren då vi kört mer fasta spelningar har vi bland annat varit på The Tivoli med två julshower. Sen byggde vi också upp en show på Nattkatten hela förra året.

Sen pausade vi ett tag, och så har det varit lite ströspelningar. Jag bestämde mig för förra året att "nu har nog Estrad gjort sitt". Jag har varit väldigt nöjd med det namnet, jag tycker det står för väldigt mycket av allt vi gjorde och alla olika scener vi stått på.

Nu när jag har producerat mer på fasta ställen i Helsingborg så har jag gått ifrån showgruppens namn mer och mer. Numera går allt genom South Style Event och så har vi ett specifikt varumärkesnamn för själva showen. Det började vi med förra året och den nya vi kör på Dickens heter "Xperience - The Dinner Show".

Jag har haft tre bolag: Show Factory (Underhållningsfabriken) mellan 2002-2011 som jag var delägare i, mitt eget Living Soul Entertainment mellan 2012-2017, och nu har jag gjort en ny-start med South Style Event. Det är viktigt för mig att det ska kännas rätt och nu har jag hittat den väg jag vill fortsätta på. S S står både för Sabina Söder och South Style. Sätter man de två s:en mot varandra bildas ett hjärta, då kände jag att "ah, det är det som är meningen". Hjärtats väg! Det är min son som varit med om att skapa företagsnamnet och min nya logotype, så det känns extra gott i hjärtat hur det nya tar form.

Intervju: Pernilla Gormélius

Text: Carl Ingelsson

Lyssna på artikeln här

Egentligen började jag utomlands. Jag var i Turkiet i sex år. Det var min livsskola skulle jag vilja säga. Det var där jag satte prägeln på mig själv för vad jag vill. Då var jag underhållningschef, konstnärlig ledare och i många av fallen dansare själv också. Jag jobbade på gamla amfiteatrar på hotellen, och jag hade ett team på 40 personer från hela världen.

Under de åren som ung svensk tjejkoch och chef i Turkiet bland bara manliga chefer, det var inte det lättaste.

Det var min stora skola i vem jag egentligen var och hur jag vill behandla människor. Jag var nog ganska kaxig och orädd, för då hade jag inte lika mycket kunskap som nu.

Ju mer kunskap du har desto mer koll på konsekvenserna har du. Det blev ofta konflikter och misskommunikation i ledningen. Inget stöd och tuffa tag. Jag stod alltid upp för mina team. Jag la grunden där för hur jag vill jobba.

Det var ju faktiskt stora produktioner jag jobbade med, detta reflekterade jag inte över förrän efter jag fyllt 30. Grunden för alla andra producent- och ledarjobb i min fortsatta karriär, lades först i Turkiet. De åren är jag väldigt tacksam för.

Det var lite om bakgrunden. Men hur skapas showerna, dansen, musiken, kläderna?

- Visst är det jag som står bakom processen och idéerna, men sen vill jag jobba i team. En stor bit har alltid varit koreografin som jag står för själv. Men vad kläderna beträffar har jag en kostymör som absolut är med och bestämmer designen. Originalmusiken klipper jag oftast numera själv ihop innan det skickas till musiker för studioinspelning till backtracks. Det kan bli både studio- och livetagningar innan backtracksen är klara.

Förr jobbade jag mycket med Henrik Espelund (duktig musiker, jag har fortfarande många av hans bakgrunder med i showen)

Sedan är det ljud och ljus som är jätteviktigt. Där jobbar jag tillsammans med ljus teknikern i design och programmering. I denna show har vi även bildproduktion, och då har jag anlitat en bildproducent, visuell kommunikatör, för det. Hans namn är Casper Jarmo, och det samarbetet fungerar otroligt bra.

Det känner jag med alla i teamet, att vi jobbar väldigt bra tillsammans, vi blir som en familj. När flödet väl är igång så går det ganska lätt. Egentligen så handlar det om att processen verkligen ska ha kärlek med sig hela tiden. Sen kan folk bråka fram och tillbaka om man är stressad, men huvudsaken är att man står kvar och att vi löser det. Då tror jag att publiken känner det från numret.

Inspiration får jag från många håll, min grej är ju att jag ofta älskar de nummer jag skapar. Först försöker jag tänka "vad vill publiken ha?" Sen kan man försöka fuska in någon liten egen favorit. Jag kan nog tro att det är ett litet misstag vissa producenter gör, att man går efter vad man själv tycker om. Då missar man den stora massan. Vad är det som folket vill ha? Hur ska vi göra för att de ska få en helhetsupplevelse?

Framtiden då? Du var på Fredriksdals friluftsteater med Eva Rydberg i somras också?

- Ja, och några år innan dess. Där kommer jag faktiskt att vara med i två somrar till. Sen är det ju främst vår show "Xperience - The Dinner Show" jag pysslar med nu, förutom mitt jobb som danslärare inom skolvärlden. Och så har jag ju mitt bolag förstås, där finns ju mer än bara show. Och så får vi se hur det blir med söder också. Det är ju inte precis så att jag saknar grejor att göra....

Bilder använda med tillstånd av South Style

- I går kväll blev jag förbannad och trött på riktigt och kände "Hallå, när ska vi vakna?" Kan någon ge mig numret till Peter Danielsson eller Palle Lundberg? Då sa någon: "Du kan ju inte bara ringa." Jo, men varför inte? Det värsta som kan hända är ju att jag inte får något svar, eller att någon skulle tycka att jag är dum i huvudet. Det är alltid värt ett försök att bidra med förändring, när du känner något intuitivt.

Bild: SIA Media

Lyssna på artikeln här:

Söder *om* Söder

Orden är Sabina Söders och det är dagen efter skottlossningen på Söder. Vi träffar henne på Dickens, som ligger bara några meter från där skottlossningen ägde rum. Det är typiskt för henne att göra något, inte bara prata. Hon är en person med många järn i elden, och som har ett stort engagemang i allt hon gör, vare sig det handlar om hennes showgrupp, hennes elever eller hennes företag South Style. Hon har en stor önskan om att lyfta Söder, bland annat genom att det ska hända positiva saker som drar folk från hela Helsingborg till Söder. Som en del i detta kör hon för tillfället en krogshow på Dickens.

Bild: Bildbanken, Hbg

- Det är ju det här jag brinner mest för! Det har med hela Söder att göra. Jag känner att det är jätte-jätteviktigt, det är nog därför jag engagerar mig så mycket runt det. Jag vill få kontakt med politikerna och hela kommunen. Framförallt skulle jag nog vilja att man tog Söder på allvar. Min uppfattning nu, när jag börjar engagera mig i Söder, är: "Oh vad bra att det börja hända någonting". Sen kan man dela något Facebookinlägg eller Instagrampost men sen då? Jag tycker inte att man har fräschat upp det riktigt ännu. Gatorna är ganska skitiga, det finns inga trygghetsvärdar, det patrullerar inga poliser, det finns inte så mycket för ungdomarna att göra.

Det är så mycket sådant som jag vill få politikerna att förstå, att Söder är också Helsingborg. För mig är det viktigt att det är Helsingborg, inte Söder, det är en helhet. Jag upplever inte att det tas riktigt på allvar. "Söder, det får de lösa, där borta". Lite så.

För mig är det viktigt att ha med hela södertänket. För just nu känns det som att det är Södergallerian, Hotellet (Radisson Blu) och vi (Dickens) som kämpar. Som syns i alla fall. Som försöker höras. Jag vet att såna här skottlossningar och allmän otrygghet oroar dem såklart. Men allt handlar om var vi väljer att lägga vårt fokus, på rädsla eller kärlek? Vi kan ju inte bara kämpa för en liten bit här. Vi behöver få med hyresvärdarna, fastighetsägarna, butikerna, kommunen, polisen m fl. Vi måste också vara fler vuxna förebilder. Handlingskraftiga som kan visa vägen för ungdomarna. Det är för lite av den varan. Visionen är att Söder ska vända. Jag tror det är den här handlingskraften jag saknar. Alla sitter och väntar på att någon annan ska göra någonting.

Jag skulle också vilja lyfta fram Thomas Ingerby som har Dickens, Helsingborgs äldsta pub och restaurang, en omistlig institution på Söder. Hans vision har ju varit att fylla det med liveband och olika happenings hela tiden, så vår show blir ju bara ytterligare en del. Och jag önskar så för Tomas och personalens skull att folk kommer in och säger: "Wow, vilket lyft!". För de bidrar verkligen till att göra Söder lite trevligare.

Jag sitter med Söderledningen (Jefast) och planerar, vi kommer bra överens. De håller också med om att vi ska passa oss så att det inte blir "Söder, Söder, Söder". Det ska vara "Vi älskar Helsingborg, från Söder till Norr. Vi använder oss av #söderglöder så fort vi gör reklam, vilket jag tycker är underbart. Samma tänk, samma vilja, samma mål. Ett tryggare och finare stadsdelscentrum där tro, hopp och drömmar blir verklighet. Jag var också konstnärlig ledare för Söders invigning i oktober.

Förutom hela nya gallerian så skulle jag önska att det kan bildas ett kreativt kulturcenter på Söder. Det är väl en vision jag har. Det hade varit så kul att få bilda ett team där alla jobbar med hjärtat och som brinner för att jobba med människor. Jag har jobbat med så många fina människor med stor kunskap genom åren, och jag märker ju hur jag har tänkt; Hon kan passa där, han kan passa där."Har man en bra grund och ett bra team tror jag att detta center kan bidra med hållbart mående och sysselsättning i olika kreativa former i samarbete med bl. a. skolorna.

Bild: Bildbanken, Hbg

Jag har jobbat i skolans värld i tjuo år förutom allt annat jag jobbar med, och det jag har känt de sista åtta åren är att jag måste börja ta bort någonting, men det är så svårt att välja. Jag älskar allt jag jobbar med. Måste jag välja så är det nog skolan då jag inte tycker att den alltid går åt rätt håll.

Jag är inte ett dugg trött på ungdomarna och barnen, de ger mig kraft när jag undervisar. Att få se och vara med om deras personliga utveckling dagligen gör mig alltid lika varm om hjärtat. Jag skulle dock vilja utveckla min idé om ett kreativt helhetscenter med en mer hållbar utveckling. Kanske att det blir både en kursverksamhet, kommande utbildning och fritidsgård. Vi får se - jag följer hjärtat och kämpar på.

Vad Söder beträffar tror jag att det bara är början. Helsingborg växer sakta men säkert. Men det är alltid jobbigt för de som kämpar i motvind. Man får bara inte ge sig, faktiskt. Så en kreativ utbildning/center skulle kunna vara en del i att få Söder att vända. Det är min vision i alla fall. Och jag heter ju Söder, så det är väl inte för inte jag ska vara här då tänker jag...

Jag tror det är den här handlingskraften jag saknar. Alla sitter och väntar på att någon annan ska göra någonting.

Intervju:
Pemilla Gormélius

Vi pratade med Sabina någon månad efter intervjun, hon berättade att hon fått gehör för att lämna in projektiden om ett kreativt helhetscenter vilket hon var glad för. Hon hade dock önskat att politikerna visat sig mer på södra sidan, att de till exempel kommit och besökt hennes show på Dickens, de skulle vara välkomna. Men i handling känns inte Söder så prioriterat, säger hon.

Krönikör, grafik:
Christian Ulf

Lyssna på artikeln här:

Det är sen söndag kväll och sommaren 2015 lider mot sitt absoluta slut då min första riktiga arbetsdag är bara ett fåtal ångestfyllda timmar från att ta sin början. Det är väl dock normalt? Att man har ångest och är nervös inför ett nytt jobb? Det intalar jag mig själv och vandrar över de anrika och rustika gamla kvarteren på Östermalm på väg mot en riktig anställning med allt vad det innebär.

Jag möts av idel glada, men främmande ansikten. En klart välkomnande attityd på ett av de mer lovande startupen i Stockholm. Fräscha lokaler och högt i tak på ett socialt plan. Alltså perfekta förutsättningar för ett nytt liv i huvudstaden – intalade jag mig själv.

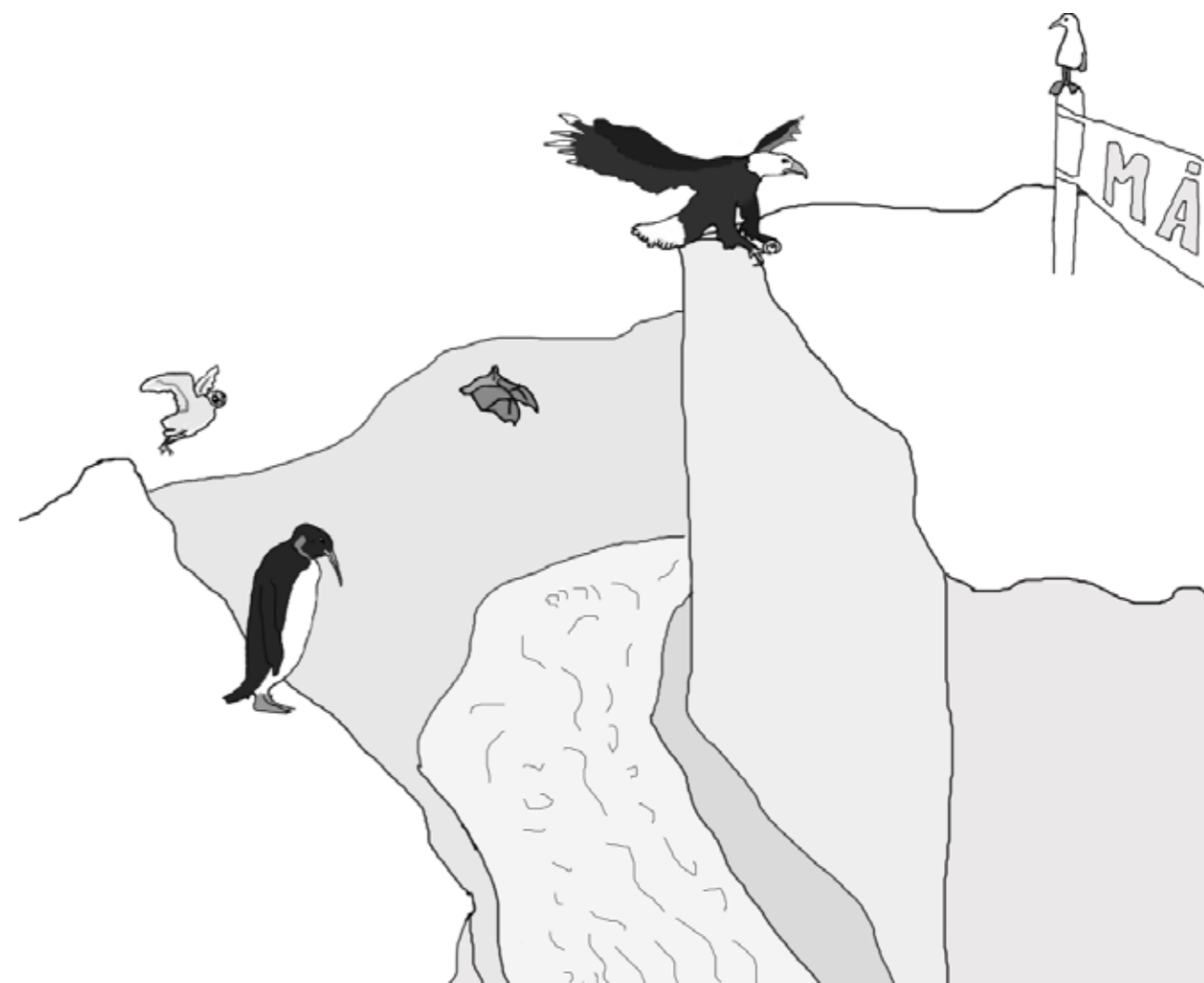
Dagarna gick, och trots att jag verkade uppskattas och arbetsuppgifterna initialt gick bra så började kroppen säga ifrån så som den har en tendens att göra om allt inte står riktigt rätt till bakom kulisserna. Trots detta kämpade jag på, och fortsatte ihärdigt att intala mig själv om hur bra situationen faktiskt var. Att få ett så pass bra arbete på första försöket! Vilken grej!

Som så ofta i livet så börjar magen säga ifrån som bara den kan. Inte många timmars sömn per natt blev det heller. Men ack, detaljer! Hur länge jag höll? Cirka tre veckor. Sedan kom hårdsältnen som på posten. Kroppen gav upp helt enkelt. En realist hade rimligtvis insett oundvikligheten i denna prekära situation cirka 622 sekel före mig, i takt med att det blev allt svårare för mig att mana mig iväg till arbetet. Givetvis märkte chefen och kollegorna av att jag blev mer och mer utmattad, vilket säkerligen var svårast för de neurotypiska kollegorna som var äldre och mer erfarna än mig. Jag kan tänka mig att de hade hoppats på en omätlig hunger från en nyexaminerad så som mig. Det kom därför inte som en chock att vi i samförstånd fick komma överrens om att situationen inte var hållbar och jag fick med huvudet mellan benen traska hemåt en vardagseftermiddag.

En tid av ovisshet infann sig därmed. Jag fick gå till arbetsförmedlingen i en för mig ny stad och se till att jag kunde överleva tills det att jag hittade en ny försörjning. Nu tycker man ju att den verkliga ångesten borde infinna sig, i och med att nästan alla former av säkerhet svepts undan under fötterna på mig – men icke. Jag kände mig otroligt lättad. Inte längre behövde jag gå upp tidigt på morgonen och kämpa mot sura uppstötningar samt omänsklig trötthet. Jag fungerade plötsligt igen, även om jag såklart kände en enorm inre ångest inför den långsiktiga framtiden.

Under dagarna som följde lärde jag mig mer om mig själv än jag gjort på många år där innan, trots att dessa år hade involverat studier och, så klart, en oerhörd tillväxt som människa. Den enkla insikten att det är en enorm ynnest att kunna ha en fungerande vardag. Att kunna vakna upp och känna sig trygg i sina vanemönster är något jag nästan förutsätter att vi alla tar för givet. Nu är det naturligtvis så att det här är olika för olika människor. Det sägs ju att vi växer av att utmana oss själva, men om inte kroppen fungerar blir det mest grundläggande en utmaning. Jag kom på mig själv med att för första gången på flera veckor kunna andas ut och slappna av på vägen till socialkontoret dit jag skulle för att klara månaden. Detta i en främmande stad, och ovetande om jag skulle få pengar beviljade eller inte. Det ska krävas mycket för att man verkligen lär sig, bevisligen.

Spola fram ett antal år och jag befinner mig på SIA Media, en så kallad daglig sysselsättning dit jag går för att få hjälp att närma mig en vanlig arbetsplats. Ett steg bakåt, hade nog nästan samtliga sagt. Hur jag känner det? Ett monumentalt steg framåt.

Att kunna arbeta eftermiddagar, och i min egen takt utan någon press på att leverera har varit som att hitta Eldorado eller att nå Nirvana för min fysiska status och därmed känner jag mig hundra procent mer redo att tackla de pussel jag ställs inför.

Vi är inte alla likadana, och det går helt enkelt inte att applicera ett livsramverk för samtliga deltagare av det evighetsexperiment som är mänskligheten.

Att själv kunna sätta press på sig själv att lära sig nya verktyg i precis den takt som kroppen dikterar är otroligt tacksam, och något jag misstänker att fler än bara jag hade mått bra av. Nu inser jag så klart att många säkert tycker att det här är en modell som föder personlig stagnation, men att vi alla har olika behov för att växa har aldrig varit klarare för mig än nu.

One model fits all? Nej, är mitt direkta konstaterande av detta. Vi är inte alla likadana, och det går helt enkelt inte att applicera ett livsramverk för samtliga deltagare av det evighetsexperiment som är mänskligheten. Jag har bevittnat och sympatiserat med vänner, men även obekanta,

som har mått sämre än jag av att krampaktigt försöka passa in i *status quo*, för att sedan bara bli utbrända, vila upp sig, och sen gå in i samma skadliga mönster igen. Det kan väl ändå inte vara så livet skall vara? Det är faktiskt rätt tråkigt att man ska behöva gå sönder för att inse att väglaget är inkompatibelt med de hjulen man godtyckligt tilldelats.

Säkerligen finns det fler sätt att tjäna samhället på? Nu har vi i Sverige förmodligen ett öga öppet för det här redan, men det kan kanske vara dags att sakta men säkert öppna det andra också.

Kalla vintrar

Nu i klimatförändringarnas tid är det lätt att glömma att vi har haft rejäla isvintrar här i Skåne också. Så rejäla att man kunnat gå över sundet till Helsingör!

Senast Öresund var helt igenfruset var 1996 då det en dag var 2-5 cm tjock i hela sundet. Men isen har ibland varit så tjock att man kunde gå till Helsingör. Och ibland frös isbrytarna fast! Vintern 1954 var det så tjock is att den fungerade som landningsbana för flygplan. 1947 hade man isrally!

Efter flera svåra och kalla krigsvintrar drabbades Skåne 1942 av en ny svår snöstorm. Öresund låg redan fruset när snön vräkte ner och vållade kaos. Skåningarna frös. Man mätte upp tjugoåtta minusgrader i Malmö.

Bland de mest katastrofala snöovädren den senaste fyrtio åren räknas snöstormen i Sydsverige kring nyårshelgen 1978-79. Skåne drabbades värst med meterhöga drivor och trafiken lamslogs helt. Man fick sätta in terrängfordon för att nå fram till orter som var helt isolerade i flera dagar. I mitten av januari blev det sedan åter snökaos i Skåne.

Visste du detta om Adolf Hitler?

Under första världskriget räddade en brittisk soldat på en skadad tysk soldat genom att låta bli att skjuta honom – den mannen visade sig att vara Adolf Hitler. En bok finns utgiven om denna händelse.

Adolf Hitler blev tidningen Times "Man of the year" 1938.

Två gånger om dagen tog Hitler kokain genom en inhalator. Hans doktor Theodor Morell gav honom kokain som medicin för hans bihåleinflammation och halsproblem.

Hitler led av en orolig mage och hade stora besvär med gaser. Även om han fick medicin gav hans magproblem honom otroligt dålig andedräkt.

Hitler älskade Disney. Förtjusningen var så stor att Snövit blev en av hans favoritfilmer.

Är vi lite för hårda mot våra gubbar där hemma ibland?
Kanske vi borde lägga manken till lite mer när han slutkörd kommer hem från kontoret?
I en amerikansk hushållsbok från 60-talet går det på fullt allvar att läsa följande råd:

1. Ha middagen färdig. Planera ingredienserna redan kvällen före så du är säker på att rätten blir lyckad och att allt blir klart i tid tills din man kommer hem.

2. Fräscha upp dig. Vila i 15 minuter så att du ser fräsch ut när du tar emot din man. Förbättra din make-up och sätt upp håret med ett band.

3. Städa undan i huset. Ta en sista runda genom rummen och plocka undan skolböcker, leksaker och papper. Torka av borden med en trasa.

4. Tänd en brasa i öppna spisen. När det är kallt under vintermånaderna bör du tända en brasa som din make kan koppla av framför.

5. Eliminera alla oljud. Vid din mans hemkomst ska tvättmaskinen och dammsugaren vara avstängda. Säg till era barn att hålla sig tysta.

6. Ha ett vänligt bemötande. Ge din man ett stort leende och visa att du är glad att se honom. Låt honom prata innan du gör det, för det han har att säga är viktigare.

7. Låt kvällen bli hans. Klaga inte om han kommer hem sent eller äter middag på en restaurang utan dig. Försök istället förstå vilket pressat tidschema han har.

8. Skapa en lugn atmosfär. Se till att ert hem blir en bra plats för avkoppling, så att din man får en chans att återhämta sig fysiskt och psykiskt.

9. Gör det bekvämt. Låt honom sjunka ner i en skön fätölj eller lägga sig i sovrummet. Ha en varm eller kall drink redo, rätta till hans kudde och erbjud dig att ta av honom skorna. Prata med en mjuk och behaglig röst.

Den Perfekta Hustrun

10. Var inte frågvis. Ställ inga frågor om vad han har gjort under dagen. Kom ihåg att han är husets herre och alltid gör sitt bästa för att vara rättvis och ärlig. Du har ingen rätt att ifrågasätta honom.

Lite onödigt vetande

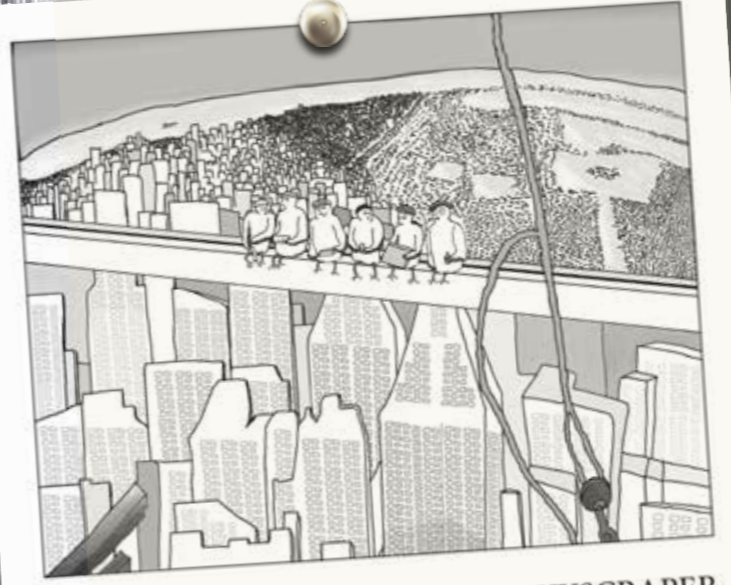
Den första bil som kom upp i 100 km/tim var en elbil som satte rekordet i Paris 1899.

Den mest stulna boken på svenska bibliotek är Svea rikets lag.

Det dyraste planet i världen, B-2 Stealth, kostar 15 miljarder SEK. Det är dyrare än om hela planet vore gjort i guld.

Ett strutsägg rymmer innehållet i 18 hönsägg. Strutsägg är 18 centimeter långa och 15 centimeter i diameter. I motsats lägger dvärgkolibrierna på Jamaica ägg som bara är 6,2 millimeter långa.

Mixat!

BIRDS HAVING LUNCH ATOP A SKYSCRAPER

Kort eller Cash

Här i Sverige betalas det mer och mer med bankkort, av andelen köp som görs är det mer än 80% som betalas med kort och ca 20% med kontanter. Trenden är liknande i många länder, men inte alla. I hela Europa sker ca 75% av alla transaktioner med kontanter. Till exempel i Tyskland är det kontanter som gäller. För två år sedan hade knappt 20% av tyskarna ett kreditkort, och bara 6% av alla tyska inköp betalades med kort! Nu 2018 har det väl ändrats en del, men fortfarande är det kontanter som är det vanligaste betalningsmedlet i Tyskland. Många är också emot kort då alla inköp lämnar digitala avtryck och våra privata vanor exponeras för reklam i bästa fall, och i värsta fall allt från bedrägerier till utpressning.

Visst är det enkelt att handla med kort, och bankrånen har minskat. Å andra sidan har antalet kortbedrägerier ökat med flera 100 procent de senaste åren, förra året gjordes ca 80 000 anmälningar. Det är s k CNP-bedrägerier (card not present) som står för 40% av alla bedrägeribrott enligt Nationellt bedrägericenter, och i år räknar man med 100 000 anmälningar. Då räknar man ändå med att bara vartannat brott anmäls. Det är den absolut vanligaste bedrägeriformen både i Sverige och i världen. I Sverige utreds inte 99,6% av brotten då det oftast handlar om köp från Asien och USA där polisen inte kan få ut information.

Den totala kostnaden för Sverige är enligt en av landets främsta experter på nätbedrägerier svindlande 238 miljarder kronor, direkt och indirekt. Enligt polisen skulle bankerna lätt kunna få bort de flesta bedrägerierna genom att införa krav på id eller pin-kod. Men bankerna tiger av flera skäl; dels vill man inte vill associeras med kortbedrägerier, man vill heller inte uppfattas som krångliga, och handeln vill att betalningar ska ske blixtnabbt.

Det finns också en motrörelse, kontantupproret med f d rikspolischefen Björn Eriksson i spetsen. Man anser att man utestänger omkring en miljon människor, många äldre. I Danmark är man tvungen att ta emot kontanter om man tar emot kort. Dessutom blir samhället oerhört sårbart om systemet attackeras digitalt. Ännu ett skäl är att kortföretagen får en oerhörd makt, att dessa och bankerna driver igenom avveckling en utan tanke på om samhället har en backup-plan i krislägen.

Nu när vi är inne på kontanter/kort är det lätt att tänka på MSB:s nya broschyr "Om krisen eller kriget kommer". Där nämndes bland mycket annat att man behövde kontanter då inte kort eller bankomater förväntades fungera. Och kriser kan ju faktiskt hända, det har varit flera finansiella krascher de sista 30 åren även om det inte gått fullt så långt som i Grekland eller Argentina.

Så varför inte än en gång använda den så beprövade gyllene medelvägen? Både livrem och hängslen så står man inte med rumpan bar om det ena brister!

Lyssna till artikeln här

Skrivet: Chris Bergström

Grafik, inläsning: Christian Ulf

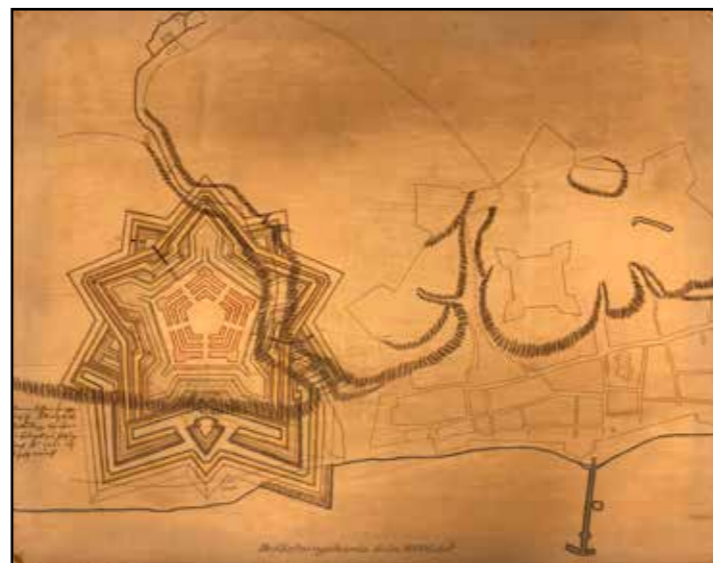

Vacker karta från 1666, Kärnan i mitten och yttre vallgravar. Rester av dessa idag är främst dammarna i Öresundsparken.

Helsingborg växer nu så det knakar, och den har nästan alltid växt, dock långt ifrån dagens takt. Staden är gammal, en av nordens äldsta städer, och vi firade 900-års jubileum 1985. Idag är det Sveriges nionde största stad.

Men hur har då staden sett ut genom seklerna? Vi fick träffa Håkan Almqvist och Anna Eriksson på stadens nya fina stadsarkiv och fick titta på fantastiska kartor från olika epoker.

Vår första karta är från 1666, då Helsingborg hade drygt 1000 invånare. Det är en av de första man tydligt ser Kärnan och stadskvarteren mellan landborgen och Öresund. Kärnan uppfördes på 1310-talet och 100 år senare byggdes Mariakyrkan, de två byggnaderna som sedan dess dominerat stadsbilden långt in på 1800-talet.

En annan karta från 1670 där man tydligare ser kvartersindelningen. Bäckens i vänster del är dagens Hälsovägen.

För att avsluta 1600-talet var det inte alla planer som förverkligades, precis som idag. På bilden ovan ser vi ett förslag på en gigantisk försvarsanläggning vars södra sida ligger längs Hälsovägen och som sträcker sig över södra Tågaborg ända ner till Öresund.

Lyssna på artikeln här

Gå in på vår hemsida för att se kartorna i större storlek

www.siamedia-oih.se

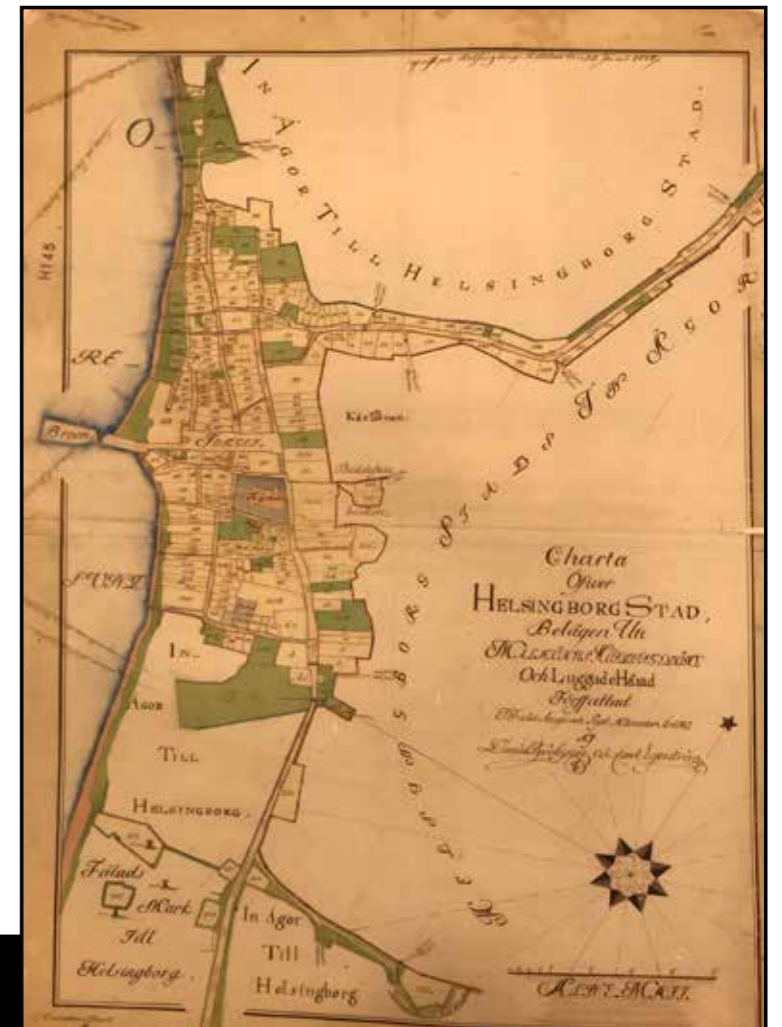
Intervju:
Chris Bergström

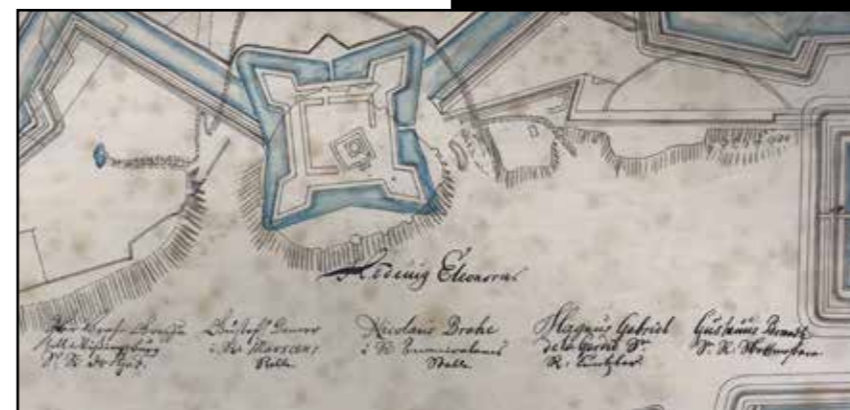
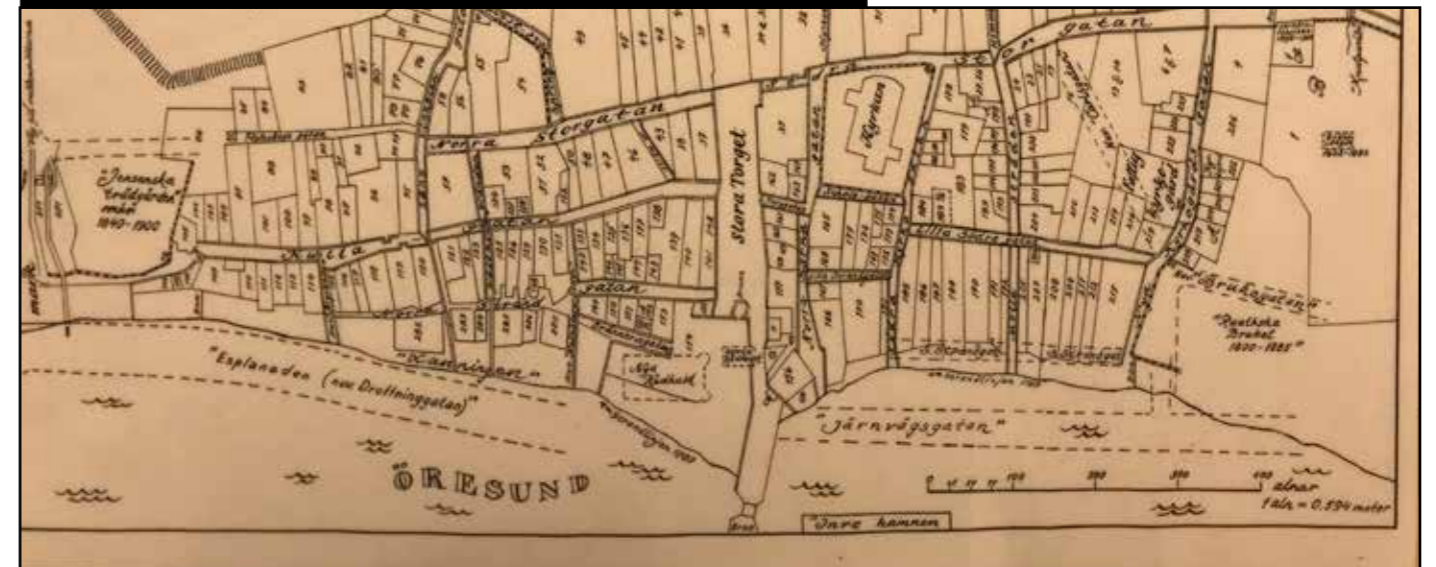
Text:
Carl Ingelsson

På vår nästa karta från 1767 ser vi hur staden har växt. Helsingborg har nu drygt 1300 invånare, och det är bebyggelse längs hela nuvarande Långvinkelsgatan, och alla tomter är numrerade. Gränsen i norr går vid St: Jörgens plats och i söder vid Prästgatan. I öster är landborgen en naturlig gräns och i väster så kan man se att strandlinjen ligger en bra bit östligare än idag.

På kartdetaljen från 1787 på bilden nedan ser man hur strandlinjen gick. Nuvarande Drottninggatan låg under vatten, liksom Järnvägsgatan. Det nuvarande rådhusets nordvästra hörn låg också precis vid kanten. Det är därför vi har Norra, Södra och Lilla Strandgatan då de låg närmast kusten på den tiden.

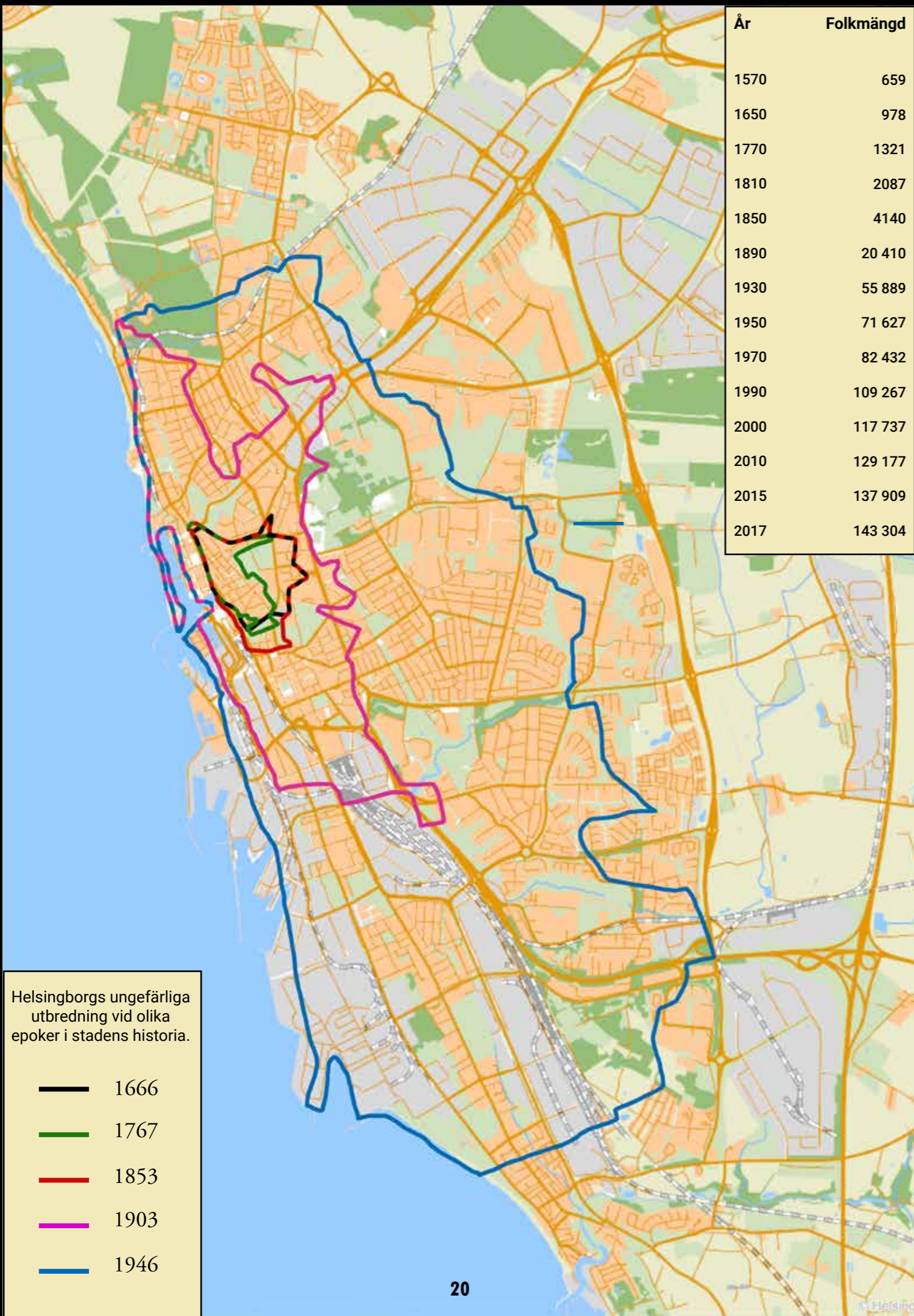

Kartan till höger från 1767. Kartan nedan visar strandlinjen 1787 med nuvarande vissa nutida gator och byggnader prickade.

På en annan karta från 1665 finns ett annat förslag på bastion där i princip hela staden skulle vara inringad av en vallgrav. Den är undertecknad av den dåvarande drottningen Hedvig Eleonora, samt bland andra Magnus Gabriel de la Gardie och Nicholas Brahe.

Kartor: Helsingborgs stadsarkiv

Helsingborgs ungefärliga utbredning vid olika epoker i stadens historia.

- 1666
- 1767
- 1853
- 1903
- 1946

På kartan till vänster har vi kommit fram till 1853. Detta är precis innan det största språnget i Helsingborgs historia, då folkmängden femdubblas på 40 år. 1850 hade Helsingborg 4140 invånare, 1890 hade antalet växt till 20 410 invånare, karta nedan.

På vänstra kartan från 1853 är det i stort sett obebyggt norr om Hälsövägen och söder om Trädgårdsgatan, det är fortfarande fält och åkrar. På den nedre kartan från 1903 har både stadsdelarna Norr (även Pålssjö) och Söder tillkommit, Stattena och Tågaborg är i full utveckling. Gustav Adolfskykan har byggts, parker och fabriker likaså. Rådhuset, husarregemente, sjukhus, skolor, ny kyrkogård, godsbangård och mycket mera.

Till vänster karta från 1853, nästan oförändrat sedan kartan från 1767 trots tredubblad befolkning.

Till höger karta från 1903, då det nuvarande Helsingborg börjat ta form.

Man kan också se en streckad linje där kärnans befästning/vallgrav gick. Till sist kan man också se att de röda linjerna längs vissa gator på kartan är den elektriska spårvägen.

På de sista kartorna från 1946 och 1955 ser man så mycket staden växt. Söder, Högaborg, Wilson Park har utvecklats. På nedre kartan från 1955 är de flesta fält och åkrar inom stan bebyggda, och stadsdelarna helt utvecklade.

På den stora kartan till vänster ser du hur staden växt genom seklerna.

Kartan ovan är från 1946, kartan nedan från 1955.

Detta hände i Helsingborg 1968

Skribent: Chris Bergström

Text och bild: Carl Ingelsson

Mycket av det som händer i världen är egentligen inget nytt, likadana saker har hänt tidigare också. Det gäller inte bara globalt, utan också på vår lilla plats i världen, Helsingborg. Det första som slog oss på redaktionen var Drottninggatan. Vi hade i förra numret en artikel med vad som hände för 75 år sedan, och då höll man på med Drottninggatan/Järnväggsgatan, precis som vi gör idag. Och vad gjorde man för 50 år sedan tror ni? Vi har gjort ett litet axplock om vad som hände i Helsingborg för 50 år sedan, 1968.

Järnväggsgatan skulle breddas med 10 meter mellan Centralstationen (som låg vid Trädgårdsgatans slut) och Lilla Hamngatan (som låg utanför Knutpunktens entré). Man planerade också trafiksignaler på dessa platser, ”ett samordnat signalsystem för hela området mellan Stortorget och Knutpunkten”. På den tiden låg inte Knutpunkten där den ligger idag, utan i korsningen Trädgårdsgatan/Bergaliden/ Södergatan.

Även Drottninggatan var i ropet. Dock ville man vänta tills det var färdigt på Järnväggsgatan då det skulle bli för stökigt. Gatan skulle läggas om och få en mittrefug, spårvägsspåret tas bort, och det planerades en gångtunnel vid Sundstortorget som vi nu vet aldrig blev av. Man hade avsatt 1,6 miljoner för detta, i dag en tämligen blygsam summa.

För att avsluta trafiken i city slänger vi in ”parkerings-eländet” också. ”Jag har kört varv efter varv utan att hitta minsta utrymme att ställa bilen! Varför gör dom inte något åt det här parkeringseländet?” Ett inte helt ovanligt uttryck även idag. Bilbeståndet ökade snabbare än stadens planering hann med. En inventering visade att det fanns 4500 platser i city och att det saknades 1150-2500 platser beroende på hur man räknade. 1968 gick det 365 bilar per 1000 invånare, och idag är det faktiskt 362 bilar per 1000 invånare! Men vi ju är mer än 60000 fler invånare idag.

En av orsakerna att man väntade med Drottninggatan var att det planerades för den nya stadsteatern. Det hade man gjort ända sen 1959. Man tillstyrkte ett anslag på 15 miljoner, och räknade med en årlig driftskostnad på 1,35 miljoner, själva teaterverksamheten ej inräknad. Den skulle ligga på dåvarande Gröningen, vilken följdriktigt låg precis där stadsteatern ligger idag. Dock dröjde det ända till 1976 innan den nya teatern invigdes.

Lite mindre populärt var Konserthuset. Besökarantalet var det minsta någonsin, och hade minskat med 6.800 personer mellan 1966 till -67. Man ställde sig frågan om Helsingborgaren i gemen var en tråkig stugsittare, eller om ett lockande och omväxlande program kunde locka tillbaka publiken.

Ibland händer det att vissa artiklar står ut, detta är en av dem. Det handlar om en man i 35-årsåldern som tydligen hade en egendomlig vana att gå omkring med råa ägg på sig... Det gjorde han även en sommardag när han ”i animerat tillstånd besökte en match på Olympia”. Artikeln fortsätter: ”När han skulle inta sin plats råkade han – helt oavsiktligt enligt vad han själv påstod – placera ett av äggen i nacken på en gammal antagonist, vars trivsel och kostym inte för särskilt väl av ägggröran”. ”Ja, se jag brukar kaka råa ägg” sa han, men det trodde man inte på utan mannen blev fälld för ofredande.

En arg insändare ondgör sig över att sopor brändes på Filborna med kväljande tjock rök som följd. Skribenten ansåg att Helsingborg var en av landets mest efterblivna städer när det gällde sopdestruktion. Han föreslog att man som i Lund skulle fylla ut fördjupningar i terrängen och varva med jord, varvid soporna snabbt skulle förmultna. Detta skulle man nog tänka på ett par gånger idag, med tanke på plast och miljögifter och djurliv inte minst. Desto trevligare är att Helsingborg numera har en toppmodern återvinningsanläggning.

Pensionerna är ju ett återkommande problem i dessa tider. På 60-talet var det bättre; man räknade att de utbetalade pensionerna skulle uppgå till ca 4% av fondernas ackumulerade medel. Samtidigt ökade fonderna med 6%. Så fonderna sågs som ”ett utmärkt instrument att påverka och styra den svenska ekonomin i för regeringens behaglig riktning” Det känns som om läget inte riktigt är detsamma längre...

Allmän glädje över de fria skollördagarna! Femdagarsveckan slog igenom även i skolsystemet. Majoriteten var positiva, men vissa tyckte det var synd att sommarlovet kortades.

I förra numret då vi skrev om Helsingborg för 75 år sedan insåg vi att inget var nytt under solen. Den rubriken fortsätter med förnyad styrka i denna artikel. Här är ett axplock:

Fotboll

Precis som idag var Manchester City bättre än Manchester United. City hade vunnit Engelska ligan 1967 och gjorde det nu även 1968. Förra året vann City Premier league och lär göra det i år igen.

Operation Strandrensning

Även 1968 städades stranden av elever. Denna gång var det ett 70-tal åttondeklassare från Ängelholm som ville upprätthålla äretiteln av Ängelholm som Skånes renaste stad. Städningen gick bra och avslutades med korvgrillning precis som nu.

På grund i Öresund

Den engelska tankern British Patrol stod på grund i närmare fyra timmar utanför Helsingborgs sydhavn. I augusti i år var det BBC Lagos som gick på grund utanför Råå. Och det är inte de enda....

Höghus i London

Ett 23-våningshus rasade på grund av explosion i London 1968. Förra året brann skyskrapan Grenfell Tower i London.

Kallis

1968 var Kallis i så dåligt skick att istället för att renovera så eldades det upp för att sedan byggas upp på nytt. Det blev till en folkfest. Senaste gången Kallis revs och byggdes upp var 2011. Förhoppningsvis håller det längre denna gång.

Lasarettet

Nu håller ju lasarettet på att byggas till och om. 1968 handlade det om det skulle ligga där det ligger idag eller ute på Senderöd.

Vatten stod i fokus på olika sätt 1968. En artikel handlar om att det finns väldiga rikedomar i haven, men vem har rätt att utnyttja dem?

En FN-rapport säger att det finns både betydande mineraltillgångar samt djur och växter. Man ansåg att man skulle kunna hämta en betydligt större del av sin föda från haven än de 2-3 % man får nu. Idag räknar man med att man får 16% av sitt proteinbehov från fisk, och att 90% av världens fiskeområden är utfiskade. 1/3-1/4 går till djurfoder.

Man oroad sig för att då tekniken möjliggjorde utnyttjande av resurserna skulle det leda till en nationell tävlan att lägga under sig så stora delar av havsbotten som möjligt. Ett fatalt avancerade länder kunde då lägga under sig stora delar, vilket man ville förhindra då man ansåg att haven och havsbotten till hör hela mänskligheten

Sverige undertecknade tolv budord om vatten, en europeisk vattenvårdsstadga för att motverka förorening av sjöar, vattendrag och andra sötvattensområden i Europa. Den var tyvärr inte bindande utan en rekommendation, en appell.

Argument liknar ett armborstskott - det är lika effektivt antingen en jätte eller dvärg har skjutit av det.

Francis Bacon

Argument

Det kommer alltid att finnas konflikter i världen; folk vill olika, ibland motsatta, saker. Dessa konflikter måste lösas om vi vill ha någon sorts mening i livet. Alternativet är att buga sig för alla tryck eller undvika all konfrontation.

Varför löser vi inte konflikterna med tennis? Eller armbrytning? För att målet med civilisation inte är att du ska vinna, eller att jag ska vinna. Målet är att sanningen ska vinna. Genom filosofi får vi sanning, genom sanning: godhet, genom godhet: lycka. Om vi inte kan argumentera men fortfarande vill få vår vilja igenom, hur gör vi? Det historiska svaret har varit våld och manipulation. Antingen pratar vi med varandra, eller så dödar vi varandra.

Målet med filosofi är att representera verkligheten, och eftersom verkligheten är logisk och konsekvent måste även argument vara logiska och konsekventa. I kampen mellan teori och empiri (fysiska bevis) så vinner alltid empiri.

Om din teori säger att bron kan bära 20 000 kg men alla kan se att den rasade när en fågel landade på den så är det ingen debatt om vad som stämmer, du hade helt enkelt fel. Vi börjar med empirin av våra sinnen (vi ser att stål tål mer än trä), från det bygger vi koncept (vetenskapliga teorier om hur en bro bör byggas), för att till slut återvända till empiri (vi ser att bron bär eller brister). Om det sista steget motbevisar vår teori, måste vi återvända till empiri.

Vår världssyn och tankesätt måste reflektera logiken i verkligheten om vi vill kunna navigera den säkert. Om någon försöker övertyga dig om att det är sant att sanning inte finns, eller att deras synvinkel om att "alla synvinklar är lika värda" är värd mer så bör du kunna se att deras mål omöjligen kan vara logiskt.

Filosofier har haft 2000 år på sig att popularisera argument, logik, och termerna som används. I modern tid fylls akademiska filosofihallar av interna termer och komplicerade uttryck för att definiera argument och koncept.

Detta har inte gjort världen mer filosofisk.

Om din vän blir anfallen av en björn i skogen hjälper det inte att kunna artens latinska namn och genus. Det hjälper dock att veta hur man slåss mot en björn (ska man ens slåss mot björnar eller ska man spela död?).

Vad är ens ett argument? Man hör ordet hela tiden men vad betyder det? Hur ser man skillnad på ett argument och ett icke-argument? De flesta förstår värdet i argument, annars hade de inte låtsas använda dem.

Argument är att försöka övertyga andra om sanningen eller värdet i din position. Det finns alltså två sorters argument, sanningsargument och värdeargument. Sanningsargument (eller faktaargument) förklarar hur världen är, värdeargument förklarar vad vi bör värdera. Båda är ovärderliga. Sanningsargument kan förklara hur man ska äta rätt, värdeargument förklarar varför man bör äta rätt.

Argument sätter upp "Syllogismer" som funkar ungefär som matematikens ekvationer. Kort och gott, om premisserna (delarna av argumentet) stämmer och syllogismen (ekvationen) byggdes korrekt så är slutsatsen också korrekt. Detta är lättare att visa med exempel.

Premiss 1: Alla korpar är svarta.
Premiss 2: Min brors enda husdjur är en korp.
Slutsats: Min brors husdjur är svart.

Slutsatsen är uppenbart korrekt så länge premisserna stämmer. Om du vill argumentera emot mitt argument så hjälper det inte att säga att min slutsats är "förenklad", "rasistisk", eller "illaluktande"; adjektiv är inte argument och påverkar inte sanningen.

Det du måste göra är att påpeka hur syllogismen inte är sund (d.v.s. den drar orimliga slutsatser) eller hur premisserna inte stämmer. Om det är så att alla korpar inte är svarta, spelar det ingen roll vilken sorts husdjur min bror har. Om det visar sig att min bror inte har en korp som husdjur spelar det ingen roll vilken färg korpar har. Det är lätt att visa hur en syllogism med osund logik funkar (eller inte funkar, rättare sagt).

Premiss 1: Alla korpar är svarta.
Premiss 2: Min brors enda husdjur är svart.
Slutsats: Min brors husdjur är en korp.

Du kan lyssna på artikeln här

Skribent, inläsning:
Jacob Argelius

Denna syllogism bör skicka varningssignaler till dina logiska kretsar eftersom slutsatsen inte logiskt kan dras från premisserna. Den skulle kunna vara sann, men argumentet är inte korrekt. En trasig klocka har rätt minst 2 gånger om dagen och ett dåligt argument kan innehålla sanning. Men innehåller det kunskap? För att säga att man vet någonting måste man ha ett påstående som:

1. Är sant
2. Du tror att den är sant
3. Du hade inte trott att det var sant om det inte vore sant

Den tredje punkten är viktig, då slipper vi nämligen säga att bäbisen som ritar $E=MC^2$ i sanden är en fysiker utan sin like.

Debatt kan därför jämföras med schack, som också kräver konsekventa regler, tydliga mål, och att båda spelarna följer reglerna över sin egen vinst (eftersom reglerna avgör vinst). Du kan inte vinna om du inte följer reglerna. Om du inte kan reglerna, är dålig på schack, eller inser att du kommer förlora är din bästa plan att försöka övertyga åskådarna om att schack inte har några regler, eller att regler är för tontar (din bästa plan om du vill påverka andra i en okunnig värld, inte om du vill nå sanning). Vi ser dessa försök överallt, när folk hänvisar till relativism och mysticism (men det är en helt ny artikel).

Hur skulle du gå tillväga om du skulle försöka övertyga en mängd främlingar genom text? Du kan inte hota folk, du är inte där. Du kan inte muta folk, du har inget att ge dem. Du kan inte vädja till dem, varför skulle de bry sig om en främling? Utan emotionella eller kulturella trick verkar de flestas koger tomt. Kan du påverka andra utan våld eller manipulation?

Jacob Argelius

P.S. Denna text hade inte varit möjlig utan boken "Art of the Argument" av Stefan Molyneux. För en mer grundlig analys och försvar av argument, se ditåt.

Företag vi minns

I Helsingborg har det funnits olika företag som många kommer ihåg, men de har försvunnit nu, i alla fall ur ens medvetande. Man tänker kanske när man går förbi Rådhusorget att "här var jag ju och kåkade på Clock för länge sen, vad hände med dem?" Eller den äldre generationen som fortfarande kallar Ählens i stan för EPA. Och Tretorn, Helsingborgs stolthet, undrar vad som hände? Vi har kollat lite historia och vart de tog vägen.

Du kan lyssna på artikeln här

Skribent:
Rebecca Sundgren

EPA var ett lågprisvaruhus och grundades 1930 av Josef Sachs och Herman Gustaf Turitz. Man hade dock under namnet American Bazar funnits i Göteborg i annan form redan 1909. Men 1930 bildades ett särskilt bolag för s k chain stores, EPA. EPA var en förkortning av Enhetspris-aktiebolaget, alternativt Enhetspris AB. Det var främst en varuhuskedja i Sverige men även i Norge och Danmark.

EPA öppnade sin första affär 1930 i Örebro, därefter i Västerås, Stockholm, Helsingborg och Lund 1931. Lanseringen var inte precis positiv, det var starka protester från de lokala handlarna för att EPA hade så låga priser. Då både Sachs och Turitz var judar startades en kampanj med antisemitiska inslag. Det tillsattes också en statlig utredning om lågprismarknaden skulle regleras för att skydda övrig handel, men det blev ingen lagstiftning och varuhuskedjan kunde fortsätta att växa i Sverige.

På 1960-talet öppnades EPA stormarknad på flera orter i Sverige. År 1978 gick dom ihop med Tempovaruhuset inom dåvarande NK-Ählens varvid namnet ändrades till TEMPO. I den vevan hade EPA ett 100-tal varuhus med 12.000 anställda och försäljning på 3 miljarder kronor. Slutligen omvandlades alla Tempo-varuhus till Ählens-varuhus, eller avvecklades.

Johan Dunker grundade Helsingborgs Gummifabrik AB 1890 för att tillverka främst galoscher. En fabrik uppfördes på Bredgatan/Furutorps-gatan, men galoscherna höll inte tillräckligt bra kvalitet. Johans son Henry Dunker for till Riga där han mötte en kemist, vilket resulterade i ett högkvalitativt helsingborgsgummi.

Sortimentet utökades efterhand med bollar, badmössor och däck. Fabriken hade många smeknamn; "Galoschan", "Slöfsan" och "Kadorran" var några av dem.

1927 bildades Förenade Gummifabrikerna med Helsingborgs Gummifabrik AB och 2 andra gummifabriker. Detta blev sedan Tretorn AB 1934. På 30-talet startades dotterfabriker i Helsingör och Hamburg, produktionen rationaliserades, löpande band infördes, personalen fick både matsal och tvätt- och duschrum. Efterfrågan, produktionen och utbudet ökade ständigt. I slutet av 40-talet tog stövlar över galoscherna som främsta produkt. 1954 lanserades den trycklösa tennisbollen.

1962 avled Henry Dunker som lett företaget sedan 1894. På 60-talet köptes många företag av Tretorn, men antalet anställda minskade med 3000 personer på grund av höga produktionskostnader.

1970 jobbade 1360 personer i Helsingborgsfabriken. 70-talet var en svår ekonomisk period för Tretorn. Fabriken i Helsingborg var föråldrad och delar av fabriken moderniserades 1971-73. Det både såldes och startades fabriker i olika länder. Till slut gick det inte längre utan 1979 upphörde verksamheten, 600 personer sades upp.

Stöveltillverkningen fortsatte i bolaget Stövel AB Tre Torn, sedermera Sweden Boots, som vandrade vidare mellan olika koncerner. Puma ägde Tretorn 2002-2015, och såldes då till Autentic Brands Group. Den svenska delen av företaget har kontor i de gamla lokalerna i Helsingborg.

Tretorn marknadsför idag gummistövlar, skor, regnkläder, ridstövlar och tennisbollar.

År 1991 blev Clock privatägt från att ha tillhört ett statligt bolag. Clocks största konkurrent var McDonalds. Clock hade ett flertal restauranger, mest i Mellansverige men fler restauranger planerades under år 1994. I mitten av 1990-talet börjades ett samarbete med Pizza Hut då man började sälja pizzor på sina restauranger.

Clock fick ekonomiska problem under 90-talet och började sälja ut sina restauranger, de gick 35 miljoner i förlust år 1996. 1998 ägde man tretton restauranger, men 1998-1999 fanns bara 6 kvar. Den sista mars 1999 var den sista restaurangen avvecklad. Några blev uppköpta av Burger King och Max restauranger, eller lades ner år 1999. Mellan 2007-2014 sålde varumärket färdigmat och såser till butiker och caféer. Varumärket köptes sedan 2016 av en entreprenör som planerade en återetablering. Hur det har gått vet vi tyvärr inte.

Clock var en svensk snabbmatskedja som bildades år 1974 (men var amerikanskt och hette Carrols fram till 1976). Det var en snabbmatskedja för både barn och vuxna där barn bland annat kunde leka och se på film medan de väntade på sin mat. Den första Clock-restaurangen öppnades i Stockholm på medborgarhuset på Södermalm. Clocks rykte spred sig till både Finland och Norge och man expanderade med sin slogan "tidernas hamburgare!".

Misty by the sea - Christopher Clarkson

Miami - Christopher Clarkson

Dream don't work unless you do - Pernilla Gormélius

Keep your head up high, beautiful - Pernilla Gormélius

Ordspråk på vägen

Många människor försummar den lilla
lyckan medan de väntar på den stora

Pearl S. Buck

Optimisten ser en möjlighet i varje problem,
pessimisten ser ett problem i varje möjlighet

Anonym

Att tänka är det hårdaste arbete som finns,
och det är väl anledningen till att så få gör
det

Henry Ford

